

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра германської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

Наталія МИХАЛЬЧЕНКО

28 серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

Ступінь магістра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша –
англійська

ОПП «Переклад»

2024-2025 навчальний рік

Розробник: Чередниченко Вікторія Павлівна, ст. викладач кафедри германської філології,
кандидат філологічних наук

____ ____ (Вікторія ЧЕРЕДНИЧЕНКО)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри германської філології

Протокол №17 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри германської філології _____ _____ (Тетяна МИРОНЕНКО)

Анотація

У процесі вивчення курсу «Комунікативні стратегії німецької мови» формуються стійкі мовленнєві навички та вміння, необхідні для свідомого професійного володіння німецькою мовою як другою іноземною. Дисципліна спрямована на вдосконалення основних видів іншомовної комунікативної діяльності та перекладацьких умінь здобувачів вищої освіти, а також розвитку їх загальнолінгвістичної, соціокультурної та професійної компетентностей. Передумовою для вивчення дисципліни є успішне проходження практичного курсу німецької мови.

Ключові слова: комунікативні стратегії, комунікація, мовленнєві навички, німецька мова, перекладацькі уміння, професійна компетентність.

Abstract

In the process of studying the course «Communicative Strategies of the German Language», stable speech skills and abilities necessary for conscious professional knowledge of German as a second foreign language are formed. The discipline is aimed at improving the main types of foreign language communication activities and translation skills of students, as well as the development of their general linguistic, socio-cultural and professional competencies. A prerequisite for studying the discipline is the successful completion of a practical course in German.

Key words: communication, communicative strategies, German language, professional competence, speech skills, translation skills,

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6 (3/3)	Галузь знань 03 Гуманітарні науки		
	Напрямок підготовки 035 Філологія.		
Загальна кількість годин - 180	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська ОП Переклад	Семестр	
		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь магістра	Леції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		20 год.	20 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		70 год.	70 год.
		Вид контролю:	
		залік	екзамен

Мова навчання – німецька.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 180 год.: 60 год. – аудиторні заняття, 120 год. – самостійна робота (33 % : 67%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Метою курсу є:

- автоматизація мовленнєвих навичок і вмінь та засвоєння лінгвістичних і соціокультурних знань;
- розвиток здатності до самостійного пошуку та засвоєння нового матеріалу;
- розвиток загальних умінь спілкування;
- формування впевненості щодо використання мови як засобу комунікації та перекладу;
- ознайомлення з різними стилями мови;
- набуття країнознавчих знань.
- автоматизація і корекція лексико-граматичних навичок;
- знайомство студентів з ефективними стратегіями самостійної роботи з оволодіння іноземною мовою у вищій школі;
- розвиток професійної мотивації;
- допомога у подоланні мовних і психологічних бар'єрів, підтримка позитивної групової динаміки.

Головні завдання курсу:

- забезпечити формування стійких мовленнєвих навичок та вмінь, необхідних для свідомого професійного володіння німецькою мовою;
- надати студентам можливість вдосконалювати основні види комунікативної діяльності (діалогічним та монологічним мовленням, читанням та розумінням німецькомовних текстів, письмом);
- продовжити роботу по формуванню практичних навичок обробки тексту при перекладі з німецької мови на українську та з української на німецьку.

Досягнення цілей на V курсі здійснюється завдяки вирішенню низки завдань, а саме:

а) засвоєнню близько 300 лексичних одиниць (слів та зворотів) в межах пройдених тем, які належать до стилістично нейтрального літературного стилю і літературно-розмовної сфери спілкування, до побутового мовлення, а також географічні назви, основні суспільно-політичні терміни і необхідні фонетичні, граматичні і лексикологічні терміни.

б) інтеграції навичкових параметрів (фонетики, лексики та граматики) у мовленнєвих уміннях для формування у студентів правильної вимови, логічного наголосу та відповідної інтонації текстам з діалогами передусім система фонетичних вправ, граматичні вправи представляють різні способи застосування граматичних елементів для сприйняття та відтворення мовленнєвих ситуацій і відбивають сучасний стан граматики німецької мови);

в) розумінню на слух текстів, що відносяться до знайомих тем, за умови як стандартної, так і нестандартної вимови та високому темпу мовлення;

г) впевненому спілкуванню в типових ситуаціях в межах знайомих тем,

д) розвитку гнучких стратегій читання як мовленнєвого уміння за рахунок формування усіх його видів;

е) розвитку письма як мовленнєвого уміння на матеріалі складання офіційних та приватних листів, а також написання творів;

є) засвоєнню певного обсягу соціокультурних знань за рахунок читання відповідних текстів, застосування ілюстративного матеріалу тощо;

ж) продовження роботи по формуванню навичок та вмінь перекладу з німецької мови на українську та з української на німецьку в межах знайомих лексичних одиниць.

Передумови вивчення дисципліни: Практичний курс другої іноземної мови (німецька).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН-18. Здійснювати перекладацький аналіз текстів, редагувати тексти різних стилів та жанрів при перекладі, використовувати сучасні перекладацькі програми та програмне забезпечення для досягнення перекладацької еквівалентності у міжкультурній комунікації.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями**:

I. Загальні:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

II. Фахові:

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної дисципліни для вирішення професійних завдань.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність осмислювати перекладознавство як полісистему, розуміти історію вітчизняного і світового перекладу; використання професійних знань для досягнення перекладацької еквівалентності у процесі міжособистісної та міжкультурної комунікації.

*По завершенню курсу здобувачі вищої освіти повинні **вміти**:*

- використовувати знання та навички спонтанного непідготовленого спілкування;

- спираючись на психофізіологічні механізми сприйняття мовлення, активізуючи спонукально-мотиваційну, аналітико-синтетичну та виконавчу сфери особистості, використовуючи прагматичні тексти (оголошення програм, прогнозу погоди по радіо, телебаченню тощо), фабульні тексти, описи, розповіді, повідомлення, роздуми вміти розуміти сприйняте на слух усне мовлення і реагувати на нього за умови, що спілкування здійснюється стандартною німецькою мовою в нормальному темпі;

- аргументувати питання проблемного характеру, пов'язані з необхідністю опису, порівняння, протипоставлення, аналізу, оцінки та формулювання висновків, відстоюванням власної точки зору, аргументуванням тощо.

3. Програма навчальної дисципліни I семестр

Кредит 1. Сучасні люди.

- Тема 1. «Сучасні люди».
- Тема 2. «Найкращі друзі».
- Тема 3. «Герої у повсякденному житті».
- Тема 4. «Про щастя».

Кредит 2. Житло.

- Тема 5. «Будинок мрії».
- Тема 6. «Без даху».
- Тема 7. «Дім, де я почуваюся добре»
- Тема 8. «Жити з батьками чи окремо?»

Кредит 3. Здоров'я.

- Тема 9. «Як ти себе почуваєш?»
- Тема 10. «Сміх – це здорово».
- Тема 11. «Швидка їжа чи повільна їжа?»
- Тема 12. «Все про солодощі».
- Тема 13. «Ніякого стресу!»

II семестр

Кредит 4. Вільний час.

- Тема 1. «Як ти проводиш свій вільний час?»
- Тема 2. «Ігри. Чому люди грають?»
- Тема 3. «Улюблені заняття австрійців».
- Тема 4. «Пригоди».
- Тема 5. «Вільний час у Цюріху».

Кредит 5. Навчання.

- Тема 6. «Навчання протягом життя».
- Тема 7. «Комп'ютери у навчальному процесі».
- Тема 8. «Стратегії навчання».
- Тема 9. «Тренуємо пам'ять».

Кредит 6. У світі професій.

- Тема 10. «Популярні професії».
- Тема 11. «Шукаємо ідеї».
- Тема 12. «Як складати резюме».
- Тема 13. «Більше, ніж професія».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
Пр		Інд	ср	
1	2	3	4	5
І семестр				
Кредит 1. Сучасні люди.				
Тема 1. «Сучасні люди».	6	2		4
Тема 2. «Найкращі друзі».				
Тема 3. «Герої у повсякденному житті».	6	2		4
Тема 4. «Про щастя».	6	2		4
Усього:	30	10		20
Кредит 2. Житло.				
Тема 5. «Будинок мрії».	12	4		8
Тема 6. «Без даху».	6	2		4
Тема 7. «Дім, де я почувуюся добре»	6	2		4
Тема 8. «Жити з батьками чи окремо?»	6	2		4
Усього:	30	10		20
Кредит 3. Здоров'я.				
Тема 9. «Як ти себе почуваш?»	6	2		4
Тема 10. «Сміх – це здорово».	6	2		4
Тема 11. «Швидка їжа чи повільна їжа?»	6	2		4
Тема 12. «Все про солодощі».	6	2		4
Тема 13. «Ніякого стресу!»	6	2		4
Усього:	30	10		20
Усього годин за І семестр:	90	30		60
II семестр				
Кредит 4. Вільний час.				
Тема 1. «Як ти проводиш свій вільний час?»	6	2		4
Тема 2. «Ігри. Чому люди грають?»	6	2		4
Тема 3. «Улюблені заняття австрійців».	6	2		4
Тема 4. «Пригоди».	6	2		4
Тема 5. «Вільний час у Цюріху».	6	2		4
Усього:	30	10		20
Кредит 5. Навчання.				
Тема 6. «Навчання протягом життя».	12	4		8
Тема 7. «Комп'ютери у навчальному процесі».	6	2		4
Тема 8. «Стратегії навчання».	6	2		4
Тема 9. «Тренуємо пам'ять».	6	2		4
Усього:	30	10		20
Кредит 6. У світі професій.				
Тема 10. «Популярні професії».	12	4		8
Тема 11. «Шукаємо ідеї».	6	2		4
Тема 12. «Як складати резюме».	6	2		4
Тема 13. «Більше, ніж професія».	6	2		4
Усього:	30	10		20
Усього годин за II семестр:	90	30		60
Усього за дисципліну:	180	60		120

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
Семестр I		
Кредит 1. Сучасні люди.		
1	«Сучасні люди».	2
2	Форми минулого часу. Плюсquamперфект.	2
3	«Найкращі друзі».	2
4	«Герої у повсякденному житті».	2
5	«Про щастя».	2
Кредит 2. Житло.		
6	«Будинок мрії».	2
7	Складнопідрядні речення причини і наслідку.	2
8	«Без даху».	2
9	«Дім, де я почуваюся добре»	2
10	«Жити з батьками чи окремо?»	2
Кредит 3. Здоров'я.		
11	«Як ти себе почуваш?»	2
12	«Сміх – це здорово».	2
13	«Швидка їжа чи повільна їжа?»	2
14	«Все про солодощі».	2
15	«Ніякого стресу!»	2
Разом за семестр I:		30
Семестр II		
Кредит 4. Вільний час.		
1	«Як ти проводиш свій вільний час?»	2
2	«Ігри. Чому люди грають?»	2
3	«Улюблені заняття австрійців».	2
4	«Пригоди».	2
5	«Вільний час у Цюриху».	2
Кредит 5. Навчання.		
6	«Навчання протягом життя».	2
7	Інфінітив з часткою <i>zu</i> і без неї. Модальні дієслова.	2
8	«Комп'ютери у навчальному процесі».	2
9	«Стратегії навчання».	2
10	«Тренуємо пам'ять».	2
Кредит 6. У світі професій.		
11	«Популярні професії».	2
12	Дієслово. Майбутній час. Керування дієслів.	2
13	«Шукаємо ідеї».	2
14	«Як складати резюме».	2
15	«Більше, ніж професія».	2
Разом за семестр II:		30
Усього за рік:		60

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Семестр I		
1	«Сучасні люди». Опрацювання тексту.	4
2	Минулий час дієслова. Виконання вправ.	4
3	«Найкращі друзі». Аудіювання.	4
4	«Герої у повсякденному житті». Підготовка усного повідомлення з теми.	4
5	«Про щастя». Переклад тексту. Робота зі словниками.	4
6	«Будинок мрії». Лексичні вправи.	4
7	Складнопідрядні речення причини і наслідку: закріплення граматичного матеріалу.	4
8	«Без даху». Практика письмового перекладу.	4
9	«Дім, де я почуваюся добре». Аудіювання.	4
10	«Жити з батьками чи окремо?» Підготовка до дискусії.	4
11	«Як ти себе почуваєш?» Опрацювання нової лексики.	4
12	«Сміх – це здорово». Переклад тексту.	4
13	«Швидка їжа чи повільна їжа?» Написання творчої роботи.	4
14	Множина іменників: граматичні вправи.	4
15	Підготовка до контрольної роботи	4
Разом за семестр I:		60
Семестр II		
16	«Як ти проводиш свій вільний час?» Лексичні вправи.	4
17	«Ігри. Чому люди грають?» Робота з текстом.	4
18	«Улюблені заняття австрійців». Опис статистичних даних. пошукова робота в Інтернеті.	4
19	Керування дієслів: тренувальні вправи.	4
20	«Вільний час у Цюріху». Робота з текстом. Пошукова робота.	4
21	«Навчання протягом життя». Аудіювання.	4
22	Інфінітив дієслова. Виконання вправ.	4
23	«Комп'ютери у навчальному процесі». Підготовка до дискусії.	4
24	Модальні дієслова. Лексико-граматичні вправи.	4
25	«Тренуємо пам'ять». Практика перекладу.	4
26	«Популярні професії». Робота з текстом.	4
27	Майбутній час дієслова. Тренувальні вправи.	4
28	«Шукаємо ідеї». Підготовка проєкту.	4
29	«Як скласти резюме». Опрацювання тексту. Підготовка презентації.	4
30	«Більше, ніж професія». Підготовка усного повідомлення з теми.	2
31	Підготовка до контрольної роботи	2
Разом за семестр II:		60
Усього за рік:		120

7. Індивідуальне завдання

На індивідуальне опрацювання студентам-магістрантам пропонуються підготовка проєктних робіт, а також читання та переказ адаптованого твору сучасної німецької літератури з коротким стилістичним аналізом та інтерпретацією тексту німецькою мовою.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Практичні заняття, самостійна робота з навчальною та довідковою літературою, виконання контрольної роботи та тестові завдання.

Цілі та зміст цих видів контролю відповідають цілям та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлено обраними видами контролю і є зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвіднести з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні іноземною мовою.

Поточний контроль здійснюється у ході вивчення конкретного кредиту для визначення рівня сформованості окремих навичок або вмінь, якості засвоєння певної порції матеріалу. Кількість балів за поточний контроль виставляється за кожне практичне заняття. Практичні заняття фокусуються на розвиток навичок усного спілкування і/або говоріння: усні опитування на практичних заняттях за питаннями поточної та попередньої тем; невеликі контрольні роботи, які проводяться на початку практичного заняття; експрес-тестування за основними питаннями тем курсу, яке може проводитися на початку, у ході чи в кінці практичного заняття; оцінювання рівня виконання письмових домашніх завдань; оцінювання ступеня активності студентів і якості їх виступів та коментарів під час проведення дискусій.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно**, якщо студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

Студенту виставляється **добре**, якщо студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки..

Студенту виставляється **задовільно**, якщо студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Оцінка за виконання індивідуального завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

1. Повнота виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень самостійності студента:

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;

- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Для оцінювання використовується національна чотирибальна шкала: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; європейська шкала: А, В, С, D, E, FX, F.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота												КР	Накопичувальні бали / Сума	
Кредит 1				Кредит 2				Кредит 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	60	300/3=100
20	10	10	10	20	10	10	10	10	10	10	10	10		
С.р. 30				С.р. 30				С.р. 30						

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота												КР	Накопичувальні бали / Сума	
Кредит 4					Кредит 5				Кредит 6					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	60	300/3=100*
10	10	10	10	10	20	10	10	10	20	10	10	10		
С.р. 30					С.р. 30				С.р. 30					

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЕКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	не зараховано
FX	35-49		

9. Методи навчання

Методологічною основою програми є розуміння мови як суспільного феномена, який існує у свідомості мовця як система лінгвальних елементів, що породжує інтенційно-релевантні висловлювання на базі відповідних функціонально-семантичних, словотворчих, лексико-граматичних і семантико-синтаксичних моделей. З урахуванням цього програма скерована на розвиток як **мовної**, так і **мовленнєвої компетенції** студента. **Мовна компетенція** в нашому розумінні – це знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних моделей відповідно до інтенції мовця. **Мовленнєва компетенція** – це вміння мовця в автоматизованому режимі користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову в різних соціально-детермінованих ситуаціях спілкування, що зумовлює розширення у матеріалі навчального курсу обсягу інформації екстралінгвістичного характеру, який має культурологічну чи країнознавчу цінність. Програма має прикладний характер.

10. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації.
2. Відеоматеріали (Videofilm. Einblicke. Teil 1,2. Videofilm).

Рекомендована література

Базова

1. Aspekte. Mittelstufe Deutsch- Lehr- und Arbeitsbuch 1 / Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag. Berlin: Langenscheidt, 2010.
2. Deutsch als Fremdsprache für die Mittelstufe. Abschlusskurs / Kursbuch. Michaela Perlmann-Balme, Sussane Schwalb, Dörte Weers. 2008. 128 S.
3. Deutsch als Fremdsprache für die Mittelstufe. Abschlusskurs / Arbeitsbuch. Michaela Perlmann-Balme, Sussane Schwalb, Dörte Weers. 2008. 128 S.

Додаткова:

1. Волина С. А. Zeit für Deutsch. В 3 ч. Ч 2. Учебник. М.: Ин. язык, 2001. 624 с.
2. Der Weg zum Ziel. Eine Zeitschrift für Deutschlernende. Ausgaben Nr.1. DUDEN. – Dudenverlag, 1989.
3. Ein Stückchen Deutschland. Bilaterales Landeskundeprogramm Ukraine-Deutschland. Sitten, Bräuche und Gewohnheiten. Bonn: Inter-Nationes, 2000.
4. Ein Stückchen Deutschland. Bilaterales Landeskundeprogramm Ukraine-Deutschland. Die Familie – Bonn: Inter-Nationes, 2000.
5. Jugendmagazin.
6. Kuepper Heinz. PONS. Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Stuttgart: Ernst Klett Verlag fuer Wissen und Bildung GmbH, 1987.
7. Kuntsch, Riswanowa. Deutsch – Land und Leute, Київ, 1993.
8. Langenscheidts Grosswoerterbuch der deutschen Umgangssprache. Berlin: Langenscheidt, 1998.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://www.naexamen.ru/deutsch/2744.shtml>
2. <http://www.mediasprut.ru/default.shtml>
3. <http://www.weltbild.de/3/14467714-1/buch/massenmedien-in-deutschland.html>
4. <http://www.reisefreund.org/>
5. <http://www.youtube.com/watch?v=iK6mw9ogkZU>
6. <http://www.goethe.de/INS/ie/prj/scl/thm/ess/de179806.htm>
7. <http://myworldbanklunches.blogspot.com/2009/04/deutsches-essen.html>
8. <http://www.joes-berlin.de/>
9. <http://www.gifte.de/drogen.htm>